



Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt III. Tertia Christi morientis cygnea modulatio: Ecce filius tuus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

cura pro meipso possint. In lubrico stat, imò non stat, sed nrat & cadit, qui non omnem suam sollicitudinem in te projicit; tibi cura est de nobis. Modò igitur mea cum voluntate tuà quàm integerrimè consentiat: tibi omnia permitto cetera. Quid sit futurum eras, querere fugio: quemcumque dederis dierum, lucro appono. Si tenebris me sepias, laudo te: si lucem affundas, etiam laudo te: si pœnis me afficias, æquè laudo te: si morbo, si paupertate, si ærumnis aliis me affligas, iterum laudo te. Non potest non esse bonum, non esse optimum, quod de me statueris. Hoc enim semper, mi Deus, quod melius est, quod optimum est, facis. Pro te libentissimè patiar, quidquid me pati volueris. Amarum & dulce, lætum & triste de tuâ manu, decretis tuis contentissimus accepto. Ab uno atque unico me malo tuere, dummodò te non offendam, & ego facillè mortem & inferos ridebo. Quidquid calamitatis in me irruerit, non formidabo, modo non expungar è libro vitæ.

Recordor, mi bone JESU, tua mihi monita jam centies, jam sexcenties occentata; saluberrimas præceptiones tuas jam novi. Hæ voces tuæ sunt: Relinque te, & invenies me; pro tuâ voluntatem meam sequere. Nihil elige nisi quod mihi scieris placere. Grande lucrum, abundans gratia, ingens promeritum est, à meo semper arbitrio in rebus omnibus pendere, idque sine omni exceptione. Quantò sincerius hoc feceris, tantò mihi magis placebis, & tibi amplius lucraberis. Aliqui ad meam se voluntatem conformant, sed cum exceptione: non placent. Aliqui bono impetu se mihi totos dedunt, sed brevè recipiunt quod dederunt: neque hi placent. Sunt pauci, qui sese totos suâque omnia è toto meâ voluntati transcribunt plenissimè: hi placent. Hoc fac, & vives.

Pl. c. v. 8. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. Hoc facere quod jubes, modis omnibus conabor. Et si quid in me cunctationis aut desidia fuerit, tu meam etiam rebellem ad te propitius compelle voluntatem. Ita me tibi penitus tradò, tamquæ arctè devincio, ut si vèminimùm tuæ resistam voluntati, verberibus etiam & plagis velim adigi ad præstandum, quod promisi, officium. Tua, mi Domine, voluntas, omnis justitiæ norma est. Fiat voluntas tuâ ab æterno usque in æternum.

Ita profectò sentit, ita & loquitur, qui suam voluntatem divinæ integrè adjunxit. Hæc sui Resignatio altera paradisi clavis est. Hæc una vel mille seras referat.

§. VII. De terciâ clave paradisi.

3. Perseverans patientia. Tercia paradisi clavis, Perseverans patientia Chrysofostomo crux ipsa paradisi clavis est. Crucifixo certè paradisi promittitur. Qui socius crucis est, socius & paradisi erit. Latronum alter jure dixisset: Nisi ligno suffixus fuisset, orco præcipitatus fuisset. Ad caelum crux exiit. Hominum afflictissimi, plerumque Deo charissimi. A virgis sapere discimus. Innumeris principium salutis est calamitas. Milèriarum multiplex amaror dulce caelum facit. Tutissima inter arduas & alta via est. Ubi afflictio non est, ibi plerumque Deus non est. Ratissimè sani fumus sine his cauteris. Quod patimur non pœna est, sed medicina. Quem diligit Deus,

1. Cor. c. 3. corripit. Omnes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transierunt fideles. Patientia opus est, sed constanti. Noluit Christus ante constitutum finem dolores crucis finire. Deponi de cruce voluit, non descendere. Tormenta hæc exhaustit usque ad novissimum suspirium. Potuit dicere: Consummatum est. Fidem præstitit ad ultimum. Patientia non est vera, quæ non est firma & perseverans. Cur subito jam passi graviora patientiam abrupimus? Non est diuturnum, quidquid finem habet. Notus divorum encomiastes narrat, Marianum & Jacobum Martyres hilari viso recreatos in carcere hunc in modum. Agapius martyr jactò dudum omni cruciatus

Surius to. 3. ipso initio. Alioqui die 30. Aprilis

A perfunctus, Jacobo per quierem se spectandum præbens lætissimâ fronte, ad convivium hilare invitavit. Illuc igitur Jacobus & Marianus velut ad Agapen properare visi. In viâ occurrit puer, quem constabat antè triduum unâ cum matre martyrium pertulisse. Hierosis redimitus, & virentem palmam dextrâ præferens, Quo, inquit, tenditis? gaudete & exultate: cras enim & vos cœnabitis nobiscum. Secundùm quietem hæc vidisse, constantem Martyrum patientiam mirificè roboravit. Quin igitur duramus, & quod calicis amari reliquum est, fronte hilari perhaurimus: Acclamat Christus: Hodie lætetur mecum eritis in paradiso.

Annæus Seneca de libro Q. Sextii disertans, in qua- cumque, ait, positione mentis sim, cum lego hunc (satebor tibi) liber omnes casus provocare, libet exclamare: Quid cessus fortuna? congruere, paratum vides. Illius animum in duo, qui quærit ubi se experiatur, ubi virtutem suam ostendat. Libet aliquid habere quod vincam, cuius patientiâ exerceat. Nam hoc quoque egregium Sextius habet, quod & ostendat tibi beatæ vitæ magnitudinem. & desperationem ejus non faciet. Scies illam esse in excessu, sed volenti penetrabilem. Christus crucifixus, libet admittendus, intus & foris scriptus, omnigenæ patientiæ compendium absolutissimum. De hoc libro Christianus quisque dixerit: Cum lego Hunc, libet provocare omnia mundi adversa, omnes carnis illecebras, omnia diaboli machinamenta. Pro Christo & cum Christo pati suave est. Quidquid ego quidem patior, justè, justissimè patior; pœnas luo quas merui.

B Et en Patientiam Latronis & Constantiam. Admissæ sunt illius preces: Obtinuit ampliora quàm petiit, dolor tamen crucis non mitigatus est, manserunt vulnera, adhuc erant frangenda crura, acerba mors oppetenda. Ille tamen è cruce descendere non cupivit, Christi gratiam non carnis lusu æstimavit, omnem sui calicis amarorem exhaustit. Exhaustiendus est calix usque ad fundum. Perseverantia virtutum finis & consummatio, patientiæ gemmatum diadema.

C Apocalypsicòs divinus scriptor, Ego Ioannes, inquit, frater vester & particeps in tribulatione & regno. Nimirum societas crucis & mortis, vitæ ac beatitudinis parit societatem. Nemo autem crucem suam putet gravissimam, aut intolerabilem. Inter omnes tribulationes, inquit Augustinus, nulla est major quàm conscientia delictorum. Nemo de cruce ante finem solviatur descendere, si comparatur ut & conglorificemur. Paradisi claves in promptu sunt, si volumus, mors nostra erit transitus è cruce in paradisu. E Bernardo clausulam appono: Bona mors, inquit, si peccato moriaris, ut justitia vivas. Hæc mors necesse est ut præcurrat, quò illa sequatur secunda. Dum vivis in carne, morere mundo, ut post mortem carnis incipis vivere Deo. Bona proinde mors justis propter requiem, melior propter novitatem, optima propter securitatem. Hinc moris succedit jucunditas de novitate, securitas de æternitate.

CAPVT III.

Tercia Christi morientis cygnea modulatio. Ecce Filius tuus.

O Cellas Domini Joannes de primis in orbe fratibus, Non sicut Cain, inquit, qui ex maligno erat, & occidit fratrem suum. Horrendum proflus & primum homicidium, primumque hominis morientis paradigmata. Quis sensus fuerit parentibus Abelis Adamo & Evæ? Non dubium rei novitate attonitos fuisse, cum hominem mortuum nunquam ante viderint, nec ulcimum mortis tyrannidem experti sint. Mæror illorum & dolor nequit explicari.

Multò minis verbis exequi poterimus mærores & dolores Matris sub cruce stantis Mariæ, quæ unigenam suum Abele sanctiorem non tantùm defunctum, sed flagellis

flagellis caelum, sensibus coronatum, cruce suffixum, mortentem, mortuum, lancea confossum, vulneribus plenum, sepulchro inferendum, suis ipsa oculis spectantem, auditque suis ipsa auribus e cruce has voces: Ecce Filius tuus, Ecce Mater tua. Verbum bonum & suave, ait Bernardus, verbum mirabile, magnum concinens pie charitatis affectum. Vates Hebraeus, Admiramini, ait, & obstupescite: quia opus factum est in diebus vestris, quod nemo crederet cum narrabitur. Filius Dei in cruce mortuus, priusquam se morti permitteret, testamentum condidit, quo discipulorum charissimo, quem velut a secretis habuit, tale quid legavit, ut dici possit, Admiramini & obstupescite. Nec Matris oblitus alium ei Filium amantissimè substituit. Sed heu priori minimè parem! Ita crucifixi discipulus factus est Virginis filius, Admiramini & obstupescite. Nos, prout dicere institutum, de his Domini Jesu vocibus, Ecce filius tuus, Ecce Mater tua, discernemus.

§. I. Expenduntur verba Domini: Ecce Filius tuus.

Grandævus Simeon in templo vaticinatus, Tuam, inquit, ipsius animam pertransibit gladius. Uti Christi suis hostibus suas vestes, unaque facinoris patrii veniam, latroni paradisi, ita discipulo Matrem, Marti discipulum liberalissimè donavit. Hic maximè savi- re cepit ille Simeonis gladius. Cum Hieremià vate dici potuit, Ecce pervenit gladius usque ad animam. Deuteronomium imperabat: Si ambulans per viam, in arbore vel terra nidum avis inveneris, & materem pulvis vel ovis desuper incubantem, non tenebis eam cum filiis, sed abire patieris. Christus occisus, Apostoli fugati, illa Mater à furore Judæorum, cui tamen rhomphaea doloris non pepercit. Draconis viri Atheniensis leges non aramento, sed Christi sanguine scriptas dicere solebat Demades. Christi Domini testamentum verè sanguine scriptum, non ob- veritatem, sed ob nimiam liberalitatem, quã suum nobis sanguinem, suaque omnia in donatum reliquit. Cum vidisset ergo Jesus Matrem & discipulum stantem, quem diligebat, dicit Matri suæ: Mulier, ecce Filius tuus. Deinde dicit discipulo, Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua. Cor Matris hæc videntes & audientes fuit ut vasculum, aceti, myrrhae, fellis plenum. Crucifigentes milites, Pharisæi, Pontifices, ceterique hostes fel erant. Apostoli, aliique collacrymantes velut acetum erant. Christus vulneratus, moribundus, myrrha. Dicunt, quò generosius vinum, hoc melius acetum: quò flagrantior amor, hoc copiosior est meror. Rerum creatarum nulla hunc Dominum sic amavit, sicuti Virgo Mater, quæ illum & creatorem & filium agnovit. Modus amoris, mensura doloris.

Ecce filius tuus (de seipso Christus Matri) Ecce ille ipse Filius tuus quem in præsepi reclinasti, quem ubero virgineo lactasti, quem brachiis lætissimis gestasti, cujus te aspectu toties exhilarasti, in inter brachia crucis, & bestias agri, inter geminos latrones moritur. Euiam non nosti filium tuum? Credibile ad illas filii voces suspexit Matrem lacrymis infusam. Dixerat Christus in nuptiis Cana: Nondum venit hora mea. Jam reverà venit, hæc ipsa est hora.

Virgo Mater columba illa fuerat à Salomone sepius laudata: Una est columba mea, perfecta mea. Hanc Christi caput recepit, sed illud spinis plenum horrebat; recepissent oculi, sed lacrymis & sanguine pleni natabant, paulo post morte claudendi; recepissent manus, sed cruce erant affixæ; recepissent humeri, sed hiabant flagris aperti; recepisset pectus, sed erat perfodiendum lancea.

Ecce igitur, ô Mater, num filius tuus sic iste, qui Judæam & Galilæam concionabundus obiit, qui omnis generis morbos sanavit, mortuus ad vitam revocavit, heri venditus, accusatus, capitis damnatus, verberibus

A ad columnam castigatus, dumeto coronatus, in cruce sublatu? Num filium, qui latronem egit, educasti? Illum igitur penitissimè intueamur; Pilatus negat esse hominem, Isaias vocat lapsum, David verme, tota plebs maleficum & seductorem. Num iste insons est Abel, cujus sanguis in caelum clamat? Si hominem hunc probè inspiciamus, merus sanguis, vulnus merissimum est. Hic ipse sem bis clamavit, prius ad Patrem: Dimitte, Deinde ad supplicii socium, Hodie mecum eris. Jam etiam acclamat Matrem, Ecce Filius tuus.

Claravallensis apud Bernardus hos Mattis Virginis dolores considerans, An non, inquit, tibi plus quam gladius fuit sermo ille reverà pertransiens animam, & peringens in verba usque ad divisionem animæ & spiritus: Mulier, ecce Filius tuus? O commutationem! Ioannes tibi pro Jesu traditur, servus pro Domino, discipulus pro Magistro, filius Zebedæi pro filio Dei, homo purus pro Deo vero. Quomodo non tuam affectuosissimam animam pertransiret hæc auditio, quando & non

B sira licet saxea, licet ferrea pectora sola recordatio scindit? Quomodo autem, inquires, intelligenda hæc Christi morientis verba? Neminem non sinavit, manu aut digito loquente significare nil potuit. Imò verò poguit & oculis, & clementi capitis nutu, ante ortum tenebratum loqui. Sed ista non fuerint, amor intelligentissimus est, unicum ei verbum, nutus unicus satis est. Vis solis in abdissima montium spelæa penetrat, & illic aurum coquit, ita & amor animos subit, & paucis multa loquitur. Dicitur sapienti & amanti sat est. Qui Christum diligit, facillè novit, quid velit.

Jus præcum Romanis erat, quo Imperator viduæ, quæ unicum bello filium amisisset, concessit adoptare alium, novo solatio. Rex cæli Christus, unicus suæ Matris filius, cruentus in bello occumbens, hanc Matri gratiam concedens filii alterius adoptandi, Ecce, inquit, filius tuus.

C Ambrosius è communi opinione narrat, quã ratione phoenix in odorato rogo vitam finiat, & nihilominus in successore vivat, qui è busto illo & cineribus emergit ita Christus in arâ crucis veluti combustus, reliquit tamen successorem, qui suæ se filium Matri præstaret. Quod Siraçides adumbrans, Mortuus est pater ejus, inquit, & quasi non est mortuus. Similem enim reliquit sibi posse: reliquit enim defensorem domus contra inimicos. Quantum homo similis Deo, tantum Joannes similis Christo, domus defensor fidelissimus. Hinc additum illud: Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.

§. II. De verbis eisdem explicariis.

D Ecce igitur, ô Mater, filius novus, qui heri noctu de vero filio tuo plurima, sed pleraque maestissima nuntiavit. Quid is in supremâ cenâ dixerit, quomodo ad oliveri colles oravit, & sanguine sudavit, ibidem ab hostibus captus, vincetus, ad iudices pertractus fuerit: hodie non filii nuntius, sed ipse filius est. Et quia æternus Pater decrevit, ut filius tuus crucifigeretur, en Joannem satis crucifixum.

Matronam memorant honestam luctu gravissimo affectam è duabus maximè causis. Maritus curru excederat, & fractis costis acerbo fato vitam finierat: paulo antè filius aquis submersus interierat. His mæoribus ferendis impar erat femina, nec ulla videbantur his lacrymis suffectura solatia. At ubi spectaculum primi omnino funeris, mors Abelis à fratre occisi proponeretur, unaque altius imprimeretur, quam eam omnium primam mortem Adamus & Eva acerbè tulerint; hæc mulier aliquantum ad se rediit, & consolationis aliquid admisit. Sed longè amplioris est solatii, hoc Golgothæum spectaculum mentis oculis adhibere. Stabat Maria, misericordiae Mater, & spectabat suum unigenam innocentissimum, flagris & spinis laceratum, vulneribus plenum, à suomet populo repudiatum, linguis & clavis

cap. 4. vers. 10. Luc. cap. 23. vers. 34. Ibid. v. 43. Joan. c. 19. vers. 26. Bern. serm. d. 11. usque ad divisionem animæ & spiritus: Apoc. c. 12. Signum magnum, etc. sermo. d. 11. fine. mi. h. p. 347.

Ambro. to. 4. l. de fide Resurrect. Eccles. c. 30. v. 4. & 6.

Joan. c. 19. vers. 27. Suam, alii libri: sed minus hoc receptum.

Joan. Matris sem. 1. mihi p. 162.

& clavis crucifixum mori, imò & mortuum, in gremio suo positum spectabat. Hinc haurire licet, quantum satis est solatorum. Saxum est, quem hæc spectacula non afficiunt.

Ecce filius tuus. Has voces ipsamet audivit, utrumque de filium ipsamet aspexit. Bernardus censet aut nimio lacrymarum fluxu non potuisse oculos in vicina defigere, aut eos certe ab hoc spectaculo nunquam deflectisse. *Moriebatur vivens,* inquit, *vivendo ferens dolorem morte crudeliorem. Verè juxta crucem stabat, quia crucem filii præ ceteris majore cruciatu ferebat.* Et credibile proflus est, cum amor sit oculatissimus, ab hac Matre cruci adstante, omnem filii motum nutumque vigilantissimè observatum. Beata Birgitta Matrem hanc ita de filio loquentem facit: *Nec ipse me adstantem cruci videre potuit, nisi sanguine per compressionem ciliorum expresso.* Vidit igitur Mater & audivit illa omnia. O quanto mitior Deus in amicos suos extitit! Abrahamus Saræ conjugii neutiquam dixit Isaacum filium à se maclandum.

Gen. cap. 21. vers. 16. Exodi c. 2. vers. 5.

Ibid. c. 12. vers. 31.

1. Reg. c. 4. vers. 18.

2. Reg. c. 18. vers. 33.

§. III. Cur Mater Domini huic spectaculo interfuerit.

Miratur Apostolos Bernardus in Thaboris montem eductos sine Matre; miratur Matrem in Golgothæum elivum assumptam sine Apostolis, quorum unicuique adfuit. O Bernarde, non est quòd aded mireremur: cacumen Thabor gaudiis & solariis, Calvaria collis luctu & doloribus inundabat: in Thabore mulsum, Creticum, Falernum bibebatur; in Calvariâ acetum felle mistum ingerebatur, amarissimus dolorum calix erat exhauriendus. Hic illud præcæ legis erat, Aut abi aut bibe, hoc est, infanda patere. Atqui Mater Christi patiendò longè fuit robustior Apostolis, & filius cumprimis voluit, ut Mater è suo calice biberet prima, & plus aliis omnibus, quod pridie mortis à Patre petiit: *Transseat à me calix iste.* Rogabat Christus, Hilario interprete, non tam ut à se penitus recederet hic calix, quam ut ad alios quoque suorum amicorum perveniret, velut circularis haustus & poculum salutis, ut quomodo à se, sic & ab illis sine spei diffidentia, sine mortis fugâ, sine omni impatientiâ biberetur. Reverà Mater cum filio bibit; nam à filio ad Matrem transit, à Matre ad filium adoptatum Joannem. Sed etiamnum hic calix inter nos circulatim obit: ebibendus est, velis nolis, ebibendus est. Nemo tergiverferit, cum eum bibendi ordo provocat. Est calix Domini, vinum Dominicum, calix transiens, idè duplici nomine; nam nullam præterit, nullum ab amaro potu hoc immunem esse sinit, omnibus sese ingerit, etiam nolentibus & invitis: sed ramen hoc quoque nomine calix transiens est, quia non æternos spumat amatores; modicum, breve, momentum est, quidquid hic patimur. Bibamus poculum salutis: qui Dominicæ cruci stant propiores, qui Christo magis cognati, qui ei chariores, plerumque sæpius & plus bibunt. Nullus horreat tam triste absinthium, Christus præbuit, Christi Mater, discipuli, amici omnes eandem hanc potionem biberunt largissime; om-

B. Maria adfuit in monte Calvaria non autè Apostoli, quia iis erat robustior in patiendo. Matt. c. 26. vers. 39. Hilarius canon. 31. in Matthæum.

Calix Domini dicitur transiens, quia breve est quidquid hic patimur.

nes Sancti quanta passi? Et nos quid oblectamur frustra? si volentes bibimus, placemus Domino, gratiam Dominicam emeremur, spes certa nectaris in celo bibendi. Eia fortiter & agamus & patiamur.

Ret noster exactissimè videt, quid quisque suo nomine toleret. *Cum vidisset Jesvs Matrem & discipulum stantem.* Vidit proximos, vidit non ad latus sed ante faciem stantes. Penetrabat Mater immensam turbam, & ex adversum cruci se collocabat velut depictura filium. Hinc vidit audiri que omnia, hinc gladius tam alte petus subit. O Simeon, non unus hic gladius; multi sunt, qui virgineum pectus hauriant: clavi, spinæ, acetis spongia, stillantia recens vulnere, vociferationes militum, irrisiones hostium, filii verba, meri gladii, acutissima spicula. *Hæc filia Hebræi populi,* quod Hieremias dicit, *accincta cilicio, confersa cinere, luctum unigeniti sui fuit plantum amarum.*

Hic mihi faciendum, quod Timanthes nobilis pictor excogitavit arti juvande. Iphigeniam pinxerat ad aras stantem vivam victimam, & cognatos omnes quam potuit mœstissimos penicillo expresserat. Cum omnem tristitiâ imaginem consumpsisset, patris Agamemnonis vultum lavavit, quem dignè non poterat ostendere. Sint forsitan colores, quibus Apostolorum, Magdalene, Petri, Joannis, lugentium Maronarum lacrymas exprimamus, non sunt certe, quibus ægrimoniam Matris ostendamus. Verba dolor superat.

§. IV. Expendantur verba Domini: Ecce Mater tua.

Valerius natraf, Pindaro poëta sacundissimo quemdam discipulorum fuisse charissimum. In hujus gremium Magister capite reposito in ipso Gymnasio quieti se dedit, & obiit. Nec prius decessisse cognitus est, quam Gymnasiarcha locum eum claturus, necquidquam jam mortuum excitare conaretur. Christus Patientiæ ac Humilitatis Magister, cum ambas virtutes illas è cathedrâ crucis doceret in scholâ publicâ, auditorum multa millia numeravit, sed inter discipulos chariorem habuit neminem Joanne. Apud hanc quietis aliquid quærens, *Ecce, ait, Mater tua.* Ego post pauculas horas sepulchro condar, interim meam matrem tibi commendo: *Ecce Mater tua.* His dictis omnia sunt tenebræ, quibus ad trionum durantiis, ut supra demonstratum est, Christus velut mortuus contineat, ut silentium hoc impenderet orationi. Cedentibus tenebris rursus loqui & stim fateri voluit.

Jacob in Ægypto moriturus præsentia ad fatalem lectulum Josepho, *En ego morior,* inquit, *do tibi partem unam extra fratres tuos.* Christus in cruentâ trabe oculos solum & linguam habuit non ligatam: illos & istam matri ac discipulo impendens, *En,* inquit, *do tibi partem unam extra ceteros Apostolos, partem oprimam, quâ mihi nil unquam fuit charius.*

M. Popilius vir Senatorii ordinis Appium Gallum ab inuente ætate sibi familiarissimum, jam propè moriens pro vetusto jure amicitia, & vultu benigno respexit, & verbis magnum præ se amorem ferentibus profecutus est; unum etiam de multis, qui assidebat, ultimo complexu & osculo dignum judicavit, insuper & anulos quoque suos ei tradidit, ne quid ex eâ hereditate amitteret. Quos Appius vir diligens in locellum repositos diligentissimè hæredibus illius reddidit. Si fas ima summis non tam conferre, quàm hæc per illa explicare, en Christus moriturus de cruce Joannem amplectitur & osculatur, tradens insuper dactylothem, hoc est, Matrem suam virtutibus omnigenis ornatam, gratiâ plenam. Joannes optimus æstimator gemmarum quas accepisset, Matrem sibi commendatam accepit quidem minimè in sua, nihilominus hoc cimelium nobis minimè subductum. Hæc mater etiam est nostra, quamvis Joanni singularissimè commendata. *Ecce mater tua.* Illi enim præ ceteris

ceteris Apostolis omnibus thesaurum hunc legavit. Magnae laudis erat de aliis dici: Vos estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis. Sed erat laudis maximae, de Joanne dici potuisse: Tu es, qui permansisti mecum in morte mea, ideo tibi pretiosissimum orbis gazophylacium, sanctissimum divinitatis ararium, cupio esse commendatissimum, Ecce mater tua. Hic quidem adstat Salome Zebedaea, quae te genuit, sed quid ea est ad istam matrem? Huic plura debes, major tibi ab ista hereditas est. Patrem in me amittis, sed en acquiris matrem.

Philemon Regis Ptolemæi Praefectus, uti memorant, ad insulam Topoziam in mari rubro topozium gemmam invenit, quam Berenicæ reginae Ptolemæi sequentis matri attulit, quæ mirè placuit. Christus Dominus ad mare Galilæum obambulans unionem pretiosissimum Joannem reperit, gemmarum manu facile scalpendum & laborandum, hunc matri suæ cæli Reginae moriens in cruce donavit. Ecce filius tuus, Joanni contra dedit vaginam merè gemmeam, matrem suam summis virtutibus ornâtam, in quâ Christus ipse velut gladius penetrabilior omni gladio ancipiti novem mensibus latebat.

Ecce Mater tua, sed mecum crucifixa, mecumque mortura sincerissimis affectibus. Jure discipulorum charissimo commendatur hæc Mater, cognitione & omni humanâ ope destituta. Ecce quam afflicta & pariter tormento crucis affecta cum filio potius pendere, quam cum populo stare dici poterat: sic enim filium ipsis pedallis imbibit, ut omnes ejus dolores senserit. Vivebat illa jam non illa, vivebat verò in illa Christus, quæ cum Christo verè moriebatur, & tamen stabat. Imperatricem cerè decebat stantem mori. Grande mirum Solis in celo stantis, sed multò grandius Matris juxta filii partubulum persistentis. En altera, sed melior Eva, consistit ad lignum scientiæ boni & mali, & fructum nobis porrigit vitæ, non mortis. Statio prorsus admiranda. Ceciderunt Angeli, gens humana omnis cecidit, hæc animis perstat in societate crucis, in doloribus summis. Anselmus omnes Martyrum dolores existimat leves, ad tantum hujus Matris collatos; & Damasceno teste, parturientis nixus, quos in puerperio non sensit, juxta crucem sustinuit. Hæc est illa Noëmi luctu deformata, quæ omnibus elogium parantibus, Ne vocetis, inquit, me Noëmi, id est, pulchram, sed vocate me Mara, id est, amarum, quia amaritudine valde replevit me Dominus. Rachel parturientis inter ipsos laboriosos nixus egrediente animâ, præ dolore & imminente jam morte, vocavit nomen filii sui, Benoni, id est, filius doloris. Virgo Mater enixa est filium, sed verè filium doloris, quem nulli jam Angeli symphonia cælesti cingunt, quem Judæi & Romani linguis maledicis profcindunt.

Sed denudò quæras, cur Matrem filius spectaculo tam luctuoso interesse voluit, quam verbulo aut nycti solo arcere potuisset? Causæ complures. 1. Dolori tuo & Matris augendo hoc fecit, aliâ enim hoc minime solet fieri. Caligula vi tyrannicâ cogebat filiorum supplicis & morti parentes interesse. 2. Ad patefaciendam Matris fidem, quam Elisabetha tantopere laudavit; ea fides hic candelabro suffixa orbem univèrsam collustravit. 3. Diximus in Calvariâ portiones sudatorias, fel merum, calicem amarissimum propinari, has tamen portiones generosissimè simul ac patientissimè bibit hæc Mater verè Machabæa, supra modum mater mirabilis, repleta sapientia, & bonorum memoriâ dignissima filium morientem conspiciens, bono animo ferebat propter spem quam in Deo habebat.

S. V. Tres præceptiones huic spectantes.

I Andulphus* scriptor admodû pius memorat, fuisse virum religiosum, qui totus jerit in lacrymas, quotiescumque illa verba, Ecce mater tua, commeditaretur. Ita viginti annos assidue pane lacrymis consumpsit,

quibus cibum & potum frequenter miscuit. Subinde Christum allocutus, Ecce, agebat lacrymans, quomodo Mater tua doloribus plena stat derelicta? Quandoque cum Matre verba faciens, Ecce ô Mater, inquebat, quomodo pendet filius inter tormenta maxima morturus? Ita quodcumque Christi patientis historiam memoriâ repereret, ab his verbis, Ecce filius tuus, Ecce Mater tua, initium ducebat. Hic præceptiones aliquot & documenta instillamus salubriora.

I. Misericordia miserorum. Immenso charitatis affectu Dominus JESVS miseros complexus, hostibus veniam, mortuis vitam, latroni paradysum, Matri filium, discipulo Matrem, nobis omnibus dedit seipsum. Unde Bernardus singulari sensu, O quam munificus, inquit, factus es in nuptiis tuis, Rex & Sponsus! JESVS bone, quam largè quæ habuisti, omnia tradidisti! Addit: Portavit Christum onera tua invitans te, ut & tu portes onera sua. Quæ Christi sunt onera? Necessitates, penuriæ, calamitates miserorum ac pauperum, quibus consilio, manu, marsupio, solatiis, quæ possumus ope, subveniendum. Expande animum, explica manum & frontem, succurre miseris, solare mæstos, erige pusillanimes, esurientibus panem frange, operi nudos, hospitio recipe desertos. Ne quis tamen, ait Augustinus, forsitan dicat: O beati, qui Christum suscipere in domum propriam meruerunt! Noli dolere, non tibi abstulit istam dignationem. Quod uni, ait, ex minimis meis fecisti, mihi fecisti.

II. Animus in omnibus adversis erectus. Maria & Joannes sub cruce non sedebant, sed stabant, non corpore solum erecto, sed & animo: non eos Petri calus, non Judæorum rabies, non spectaculi horror ab his ad crucem excubiis abstertere potuit. Dixerat Thomas: Eamus & Ioan. cap. 11. nos, ut moriamur cum eâ. Sed verbis defuerunt facta. Hic defuncta verba, sed facta cernimus. En Domini Matrem, quam Salomoni depingens, Statura tua, inquit, assimilata est palma, quæ nulli cedit oneri. De Christo concionante Matthæus memorans, Adhuc eo loquente ad turbas, inquit, ecce Mater ejus & fratres stabant foris. Jam non foris, sed proximè crucem stant, & à Rege crucifixo agnoscuntur. Non Matrem Christus, non amicum novit nisi sub cruce stantem. Amicos veros à falsis crux discernit, & statio sub cruce. Salomone teste, omni tempore diligit, qui amicus est, & angustis comprobatur. Non satis est pati, nisi erecto animo, & ingenti in Deum fiducia patiamur, ad arbitrium & omnes Dei nutus paratissimi. Sub cruce non cubandum, sed standum est. Zebedæa supplicem libellum Christo porrigens, Dic, ait, ut sedeant hi duo filii mei. O bona, prius standum est, prius calix amarissimus perhauriendus. His legibus societas crucis stabilitur.

III. Amor & cultus Virginis Matris. Jacob futuri nondum gnarus, Rebecca matris operâ, faultam Patris prærationem obtinet. Thecæitis sapiens facundiâ prudenti Absalonem fratricidam reponit in gratiam apud parentem David. Abigail forniciosa & prudens muneribus & linguæ suadâ Davidem jam cædes spirantem placat, & ab exitio domus suæ avertit. Regina Bethsabea pro filio Salomone sollicita opportuno Regis alloquio regnum extorsit Adoniæ, reddiditque Salomoni. Eadem benevolentiam à Matre Domini JESVS expectemus, modò constanter illius Opem imploremus, modò bonâ fide in illius ad crucem societate persistemus. Illa se numquam negabit Matrem, modò filii non negent se filios. Modus & ordo in calicibus venerandis optimus est, ut partes primas, & secundum Deum proximas nuncupemus divinæ Matri, eamque cultu singulari atque omnibus studiis demereri connitamur, & nihil quod virium nostrarum sit, in veneratione Virginis illius omitamus. Hac enim propitiâ Deum offensum esse non posse novigimus. Bonaventura dicere ausus: Sic ut à beatissima, omnis à te aversus & despectus, necesse est ut per-

Aliquot documenta salubria. 1. Misericordia miserorum. 2. Animus in omnibus adversis erectus. 3. Amor & cultus Virginis Matris. Bernard. de Pass. Dom. cap. 10. Quæ sunt Christi onera. Aug. ser. 26. de verbis Dom. Matt. c. 25. v. 40. 2. Animus in omnibus adversis erectus. Ioan. cap. 11. v. 16. Cant. c. 7. v. 7. Matt. c. 12. v. 46. Prov. c. 17. v. 17. Matt. c. 10. v. 21.

3. Amor & cultus Virginis Matris. 4. Bonavent. lib. 1. Phar. cap. 5. eat, sic

eat, sic omnis ad te conversus, & a te respectus impossibile est ut mereat.

§. VI. Tres alia preceptiones,

4. Amor puritatis & Virginitatis.

IV. **A**mor Puritatis & Virginitatis. Hanc preceptionem prioritate ac ordine connectimus. Christus de cruce Matrem Virginem, Joanni virgini commendavit. Nemo speret filium se permanurum hujus Matris, nisi ipse permaneat amator & cultor puritatis. Pulchra est hæc Virgo ut luna, imò pulchrior quàm luna, & macula non est in illa, nec amare potest libidinum fordibus maculatos. Q. Metellus, Valerio teste, Urbanus Prætor Verilio juveni, quòd vitam impuram ageret, bonorum possessionem secundum testamenti tabulas non dedit, ne aut mores illius approbaret, qui fortunas suas in stabulum contaminatum projecerat, aut ne illi tamquam integro civi jura redderet, qui se ab omni honesto vita genere abruperat. Si tantam honestati reverentiam habent idololatræ, ut lascivo juveni paternam hereditatem jure negent, nil profectò hereditatis speret à Virginum Virgine, qui præmortui pudoris homo & puritatis osor libidine vitam inquinavit. Impuros odit & arcet hæc Virgo. Casta placent saperis. Hinc Egidius Francisci Assisiatis tertius afflecla illud ore sapius verfabat: *Quid nos Deo magis commendat, cig, charos reddit, nisi illa in omni castitas, que sensus omnes custodit?* Evigilet hic cujusque conscientia, & sibi ipsa occinat Paulinum illud: *Caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt. Qui seminat in carne sua, de carne & metet corruptionem. Secundum carnem vivere, est mori.*

Valer. lib. 7. cap. 7.

Lascivo B. Maria non su, cur it.

Serius tom. 2. die 23. Aprilis.

1. Cor. c. 15. v. 50. Galat. c. 6. v. 8.

5. Animus ad Christi calicem bibendum promptus. Hæbræus Rex David quàm capax poculum felle plurimo mistum latus ebibit? Annis compluribus sine regno militum latus ebibit? Rex fuit, in perpetuo mortis metu, inter assiduas Saulis insidias livam è silvâ, montem è monte, specum è specumutans, famem & sitim toleravit. Regno demum potitus quantis bellorum turbis, calamitatibus quantis exercitatus est? Amnon filius domum regiam incensans, vitium sorori obtulit, Amnonem Absalon super mensam jugulavit, parentem David folio pulsum ingenti exercitu infectus ad quercum capillis inharecens tribus lanceis confossus perit. Non defuit fames horrenda, quæ triennium occupavit. Hanc secuta est pestis non adeò diuturna, sed nimium læva, quæ triduo septuaginta millia hominum extinxit. Ita clades cladem excepit. Sed istas totque alias ærumnas poculum salutis nominans, Calicem salutaris accipiam, inquit, & nomen Domini invocabo. Hanc felle spumantem pateram accepit animo alacri, & impiger hausit. Animus erectus, alacer, promptus, Deòque fidens omnia triumphat mala. Inter pugiles olim jactabatur notum illud: Jam pæne vicit, qui gladium animosè strinxit. Animo frangi, est velle vinci. Ah quæ res animo frustrâ reluctante calicem saluberrimum averlamur! Augustinus ad bibendum & patientiam efficacissimè animans, Fili, ait, si sub tuis afflictionibus ploras, pie plora, nam quod patieris, medicina est, non poena. Noli attendere, quam poenam habes in mundo, sed quem locum in testamento. Merum aurum, non verba. Augustini monitum Juditha vidua celesti oratione confirmans, Quomodo, inquit, pater noster Abraham tentatus est, & per multas tribulationes probatus, Dei amicus effectus est. Sic Isaac, sic Jacob, sic Moyses, & omnes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transferunt fideles. Illi autem qui tentationes non susceperunt cum timore Domini, & impatientiam suam, & improprium murmuracionis suæ contra Deum protulerunt, exterminati sunt ab exterminatore: quemadmodum latronum alior, qui calicem quidem amarissimum bibit, sed bibit in vitus, & idèd cum salutis dispendio. Accipe ergo calicem salutaris, accipe, & nomen Domini invoca. Animus ad patiendum pro Deo promptus vincit omnia.

Psal. 115. v. 4.

August. in Psal. 99.

Judith c. 8. v. 22. & seq.

A VI. lucis memoria patientis Christi ac morientis. Hoc sciamus Christo Deo rem omnium esse gratissimam, cruciatuum suorum suæque mortis perpetem memoriam. Hinc pro inestimabili beneficio illud unum exigens, Hoc, inquit, facite in meam commemorationem. Recordemur, inquit Bernardus, misericordiam Dei, ut sit in ejus amorem accendamus. Revocemus in memoriam bona que tribuit nobis, & tormenta que pertulit pro nobis. Non est dubium quin illa Domini verba, Ecce filius tuus, Ecce Mater tua, è beatissima Virginis & Joannis memoriis nunquam abierint; hærebant ea pectore altissimo reposita, assidue æternumque memores erant tam moesta commutationis. Hanc ipsam Christi patientis memoriam commendans Paulus, Recogitate, inquit, cum quietem à peccatoribus adversum semetipsum sustinuit contradictionem. Hunc Dominum pro nobis passum die uno alteròve cogitare, non satis est. Recogitate illum, recogitate. Cruciatu & mors Christi, animo nunquam excidant. Causam adjuvens Paulus, Ne ne fatigemini, ait, illi animis vestris deficientibus. Hoc homini Christiano in extremis summo erit solatio Christum crucifixum jugi memoria coluisse. Hoc moribundum misericorditer effigabit, si conscientia non reclamante possit dicere: Ecce Mater mea, quæ tantum in me beneficiorum contulit, cujus ego si non fui, saltem esse conabar filius. O Mater Dei, per Sanguinem & mortem Filii tui te rogatus apud filium deprecationibus, meam te Matrem esse mœnita, & reo mihi veniam deposce. Ecce filius tuus, sed tantæ matris indignus: ô Mater misericordis, ne delectas me brevi cum morte succaturum.

Ita proflus, ita mortis hora horis omnibus in memoriam reducenda. Latet ultima hora, ut observentur omnes horæ; omnes igitur observandæ. Quod facile fiet, si patientis ac morientis Christi nunquam obliviscamur.

§. VII. Preceptio septima, & ultima.

C VII. **H**umana voluntatis ad divinam integra confirmatio. En solem Dominum Jesum, sed solem nostram ex toto ad illum veritatem. De prodigijs vaticinatus Joel, Sol, inquit, convertetur in tenebras, & luna in sanguinem. Die morientis Christi sol justitie convertus est in sanguinem, & luna in tenebras. Sol sanguineus in cruce Christus, sub cruce Mater Christi heliotropium voluntatis fuit ad omnes Dei natus adeò parata, ut si defuisset qui Filium æterni Patris decreto crucifigendum in crucem attolleret, ipsa suis hoc manus non recusasset exequi, ut divina voluntati fieret factis. Nimirum Abrahamum agere, & filium suam manente victimam sustinisset, si scisset id Deo placitum. Hæc summam Virginis beatissimæ conformitatem cum arbitrio divino Sueca vidua Birgitta his omnino verbis, quæ integrè adnumerabo, descripsit: Quando considerabam loca clavorum in manibus & pedibus, quos secundum Prophetas crucifigendos audivi, tunc oculi mei replebantur lacrymis, & cor meum quasi scindebatur præ tristitia. Cum verò considerarem potentiam Deitatis ejus, consolabar iterum, & pedibus, quod ipse sic veller, & sic expediret, & omnem voluntatem meam conformavi voluntati ejus. Sic semper erat lætitia mea dolore mixta. O quàm libenter posita fuisset in sepulchro viva cum filio meo, si fuisset voluntas ejus. En quàm fixis oculis Heliotropium istud solem suum respiciat! Hanc sanctimoniam normam viri feminæque complures didicerunt.

Elisabetha Pannoniæ Regina, Thuriogiæ Princeps, suam divinæ voluntati tam arcto nexu conjungebat, ut mortuo marito Principe Ludovico diceret: Si ego amanissimum conjugem defunctum capillo vel unico possem è sepulchro evocare vivum, hoc tamen divinæ voluntati

voluntati non adeo placitum scirem, id profecto non facerem. Dicitur auro exarandum.

In nuperis illis Germaniæ bellicis turbis maximus Principum tam generose dixit quam sancte: Dominus meus mihi & domui meæ plurima bona contulit: si ea iterum vult eripere, me ac meos punire, habet nos paratissimos ad excipiendam optimi Patris castigationem.

Cum quadraginta Sebasteni Martyres rigente gelu prius in lacu frigidissimo collocati, dein fractis tibus in rogum essent præcipitati, & Melithon natu minimus negligere, ecce adest mater Spartana, & spirantem adhuc filium ad mortem subeundam animans, Mi fili, ait, sustine paulisper, ecce Christus ad januam stat, & expectat te. Mox eo in humeros sublato ad ceterorum cumulum magnis passibus contendit. Sed extinctum in viâ filium, Mater generosissima suis ipsa manibus in martyrum rogum iniecit. Divina Mater filium ad crucem profecuta, Patri eum obtulit, & velut in ignem iniecit mirâ suâ voluntatis ad divinam conformationem. Hæc ipsa nostrum omnium mater è celo nos inclamat: Filii sustinete paullulum: ecce Christus ad januam stat, luctantes adjuvat, vincentes coronaturus expectat.

Quidquid igitur in nos doloris aut mœroris immiserit Deus, & fortiter petferamus & constanter. Christo magis decorum est crucem pati quàm mereri.

CAPVT IV.

Quarta Christi morientis cygnea modulatio: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me!

Utm tres è Jobi cognatis, Eliphaz, Baldad, & Sophar, intellexissent sui consanguinei acerbos casus, officii causâ ad eum unâ properarunt. Conduxerant enim, ut pariter venientes viderent eum. Cùmque eleuassent prociis oculos suos, non cognouerunt eum, & exclamantes plorauerunt, scissisq; vestibus sparserunt pulverem super caput suum in calum. Et sederunt cum eo in terrâ septem diebus & septem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum: viderunt enim dolorem esse vehementem.

Patientissimus Job noster Dominus IESVS in Calvarie sterquilinio sedit percussus ulcere pessimo, & non erat in eo sanitas. Si amici sumus, attollamus oculos, an nostrum hunc propinquum adhuc noverimus, scindamus non vestimenta sed corda nostra, spargamus caput cinere, sedeamus cum eo in terrâ, & videbimus dolorem esse vehementem, qualis non fuit in hominum ullo. Inter cruciatu Christi nihil luctuosius aut horrenius quàm ea vox, quâ Dei Filius se à Deo, ab ipso Patre desertum proclamavit. Ergo hæc ipsa Christi verba, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me! hoc capite explicanda.

§. I. Quare derelictus sit Christus.

Cum Chryostomo dixerim: Exhorrescat cælum, & contremisecat terrâ ad illas tam lugubres innocentissimi hominis voces. Et quomodo sese continere poterunt Angeli, qui Heliodorum prædonem templi gazophylacio imminentem flagris probè multatum eiecerunt è templo? Et vivum illud sanctissimumque templum in cruce tam truculenter vastari, excindi, solo adæquari sinunt. Videt hoc Pater, & silet; nullus Angelorum se movet, succurrit nemo. Hinc Christi voces: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Ah quare jam demum incipit queri? Tanta jam passus, nec minimum edidit querimoniam. Angores in oliveto sanguinem illi exprimunt, non queritur. Flagellis cæditur, ve-

Tom. II.

preto incingitur, per publicas vias ad crucem trahitur, suismet vestibus exuitur, in crucem suffigitur, nec verbulo injurias & dolores queritur. Unde igitur isti tam mœsti ac feruquiras? Ordine succincto causas aperiemus.

I. Causa: Jessæi carminis oraculum erat complendum. Rex David, Christi archetypum, clamabat olim: Deus, Deus meus, respice in me, quare me dereliquisti. Hunc totum Psalmum existimant præci Patres à Christo in cruce silentio pronuntiatum.

II. Innocentiæ testandæ hoc dictum. Latrones de seipulis interrogare non poterant, Cur in crucem sublatus, cur deserti sumus? Vos quidem iuste, & factis digna recipitis: hic autem quid mali gessit? Hebræus Paltes canit: Non vidi iustum derelictum. Cur ergo derelinquatur iustissimus?

III. In membris suis derelictus Christus dixerit: Mi Pater, cur populum, è quo Mater & ego nati, repudias? Prævidit etiam Servator sua membra, Christianos miris modis vexandos, deserendos, excarnificandos, perimendos. Hos dolores jam senserat capere.

IV. Horrorem mortis, quem natura in hortu monstravit, hunc etiam in clivo Golgothæo non dissimulavit. Num calix amarissimus usque ad faeces ebibendus: Deus meus, Deus meus in eo jam sum: fiat voluntas tua.

V. Verum se hominem, & cruce hærentem inter dolores summos ostendit. Alioquin afflictorum aliquis aut ægrorum forsitan objecerit: Christus ea facile ferre potuit; non sensit. Imò verò sensit quàm maximè. Hinc voces illæ lamentabiles. Hæc potissima tam acerbi planetis causa. Hæc enim Christus non ut actor comicus in theatro, sed ut homo derelictus jam jam moriturus ferio pronuntjavit.

VI. Ita cruciatu suos esse maximos testatus est, quales ab orbe nemò passus, nemo passurus. Nemo enim plures simul pertulit, nemo majores, nec ullus tenior fuit aut sensilior corporis constitutio. Quod clarissimè Thomas Aquinas asserens his ipsis verbis, Dolores inquit, quos Christus passus est, omnes exceperunt dolores, quos homines pati possunt in hac vitâ. Non modò propter passionis acerbitatem & generalitatem, verum etiam propter Christi patientis constitutionem, & voluntariam dolorum assumptionem, quæ secundum quantitatem sui proportionata fuit. Multa tulit Jobus, sed plura Christus, verè vir dolorum. Multa tulit paralyticus, qui annis triginta octo decubuit; multa Lazarus est perpeffus: sed plura & graviora Christus. Ille ulceribus plenus, hic merum ulcus, vulnus merissimum: vir dolorum omne genus doloris & mœroris toleravit Christus, exceptis solis inferorum tormentis. Hoc testantur inhaerentes vertici spinæ, hoc vultus livor & tumor, hoc exhausta genæ, hoc humeri à columnâ & cruce sauci, hoc manus pedesque clavis fixi, hoc omne corpus flagellis laceratum, hoc omnia membra, ut in testudine fides, distenta; nihil non læsum & ulcerotum, vir dolorum.

VII. Animus omni solatio destitutus. Aegrimonia & mentis dolor omnem corporis dolorem superat. Acerba pati, simulque solatiis omnibus orbari, pondus intolerabile. Aeger animi & in angustias adductus credit se pondus orbe ipso gravius portare. Videri poterat Christus patientissimus divinis solatiis inundatus, pleraque sine acerbo sensu perpeti. Aliter erat. Ut igitur luculenter ostenderet se solatiis prorsus omnibus subductis passum, in hortu sanguine sudavit, in ligno se derelictum exclamavit. Nihil erat in acerbissimis tormentis levamenti, nihil nec solatioli quidem, nihil fomenti. Omnia inpedisolabilia. Nulpiam nec capiti, nec manibus aut pedibus, nec tergori nec cordi quies. Effigiem hujus est cernere in Job vociferante: Pharetram suam aperuit, & affluxit me. In memetipso marcescit anima mea, & possident me dies.

Causæ cur Christus se derelictum queritur: 1. Jessæi carminis oraculum erat complendum. Ps. 21. v. 2. 2. Innocentiæ testandæ hoc dictum.

3. In membris suis derelictus Christus dixit.

4. Horrorem mortis in clivo Golgothæo non dissimulavit.

5. Verum se hominem & cruce hærentem inter dolores ostendit.

6. Ita cruciatu suos esse maximos testatus est.

7. Animus omni solatio destitutus.

Mat. 27. v. 46.

Inter cruciatu Christi nihil luctuosius aut horrenius quàm ea vox, quâ Dei Filius se à Deo, ab ipso Patre desertum proclamavit.

Mat. 27. v. 46.